

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Komentarz

Tom IV

Postępowanie rozpoznawcze Postępowanie zabezpieczające

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński

Tadeusz Ereciński, Jacek Gudowski

---

5. WYDANIE

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

Komentarz

Tom IV

Postępowanie rozpoznawcze Postępowanie zabezpieczające

redakcja naukowa Tadeusz Ereciński

Tadeusz Ereciński, Jacek Gudowski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

5. WYDANIE

Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, 2016, wyd. 5;
pod redakcją Tadeusza Erecińskiego

Tom I. Postępowanie rozpoznawcze, art. 1–183

Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Jacek Gudowski,
Maria Jędrzejewska, Karol Weitz

Tom II. Postępowanie rozpoznawcze, art. 183¹–366

Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Jacek Gudowski,
Maria Jędrzejewska, Karol Weitz

Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, art. 367–505³⁸

Tadeusz Ereciński, Jacek Gudowski, Karol Weitz

Tom IV. Postępowanie rozpoznawcze.

Postępowanie zabezpieczające, art. 506–757

Tadeusz Ereciński, Jacek Gudowski

Tom V. Postępowanie egzekucyjne, art. 758–1095¹

Henryk Pietrzkowski

Tom VI. Międzynarodowe postępowanie cywilne.

Sąd polubowny (arbitrażowy), art. 1096–1217

Jan Ciszewski, Tadeusz Ereciński, Paweł Grzegorzczak, Karol Weitz

Stan prawny na 25 marca 2016 r.

z uwzględnieniem ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 218 z późn. zm.), która wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2016 r., a także ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1311 z późn. zm.), która wchodzi w życie z dniem 8 września 2016 r.

Wydawca

Klaudia Szawłowska-Milczarek

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Świerk-Bożek

Łamanie

Fotoedytor

Komentarz do:

art. 691¹–691⁹, 716–757 k.p.c.

© Copyright by Tadeusz Ereciński, Warszawa 2016

art. 506–691, 692–694⁸ k.p.c.

© Copyright by Jacek Gudowski, Warszawa 2016

ISBN: 978-83-8092-158-0

5. wydanie

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)	17
--	----

CZĘŚĆ PIERWSZA Postępowanie rozpoznawcze

KSIEGA DRUGA. POSTĘPOWANIE NIEPROCESOWE	21
---	----

TYTUŁ I. Przepisy ogólne	21
--------------------------------	----

TYTUŁ II. Przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw	154
--	-----

DZIAŁ I. Sprawy z zakresu prawa osobowego	154
---	-----

Rozdział 1. Uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu	156
--	-----

Oddział 1. Postępowanie o uznanie za zmarłego	156
---	-----

Oddział 2. Postępowanie o stwierdzenie zgonu	167
--	-----

Oddział 3. Uchylenie postanowień orzekających uznanie za zmarłego lub stwierdzenie zgonu	171
---	-----

Rozdział 2. Ubezwłasnowolnienie	176
---------------------------------------	-----

Oddział 1. Przepisy ogólne	176
----------------------------------	-----

Oddział 2. Doradca tymczasowy	187
-------------------------------------	-----

Oddział 3. Postępowanie	192
-------------------------------	-----

DZIAŁ II. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli	219
---	-----

Rozdział 1. Sprawy małżeńskie	223
-------------------------------------	-----

Rozdział 2. Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze	265
---	-----

Oddział 1. Przepisy ogólne	265
----------------------------------	-----

Oddział 2. Sprawy z zakresu stosunków między rodzicami a dziećmi ...	293
--	-----

Oddział 3. Sprawy o przysposobienie	310
---	-----

Oddział 4. Sprawy z zakresu opieki	324
--	-----

Oddział 5. Sprawy o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką	334
---	-----

Oddział 6. Sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem . . .	351
Rozdział 3. Sprawy z zakresu kurateli	367
DZIAŁ III. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego	377
Rozdział 1. Przepisy ogólne	380
Rozdział 2. Stwierdzenie zasiedzenia	383
Rozdział 2a. Przepadek rzeczy	394
Oddział 1. Przepadek rzeczy na podstawie prawa celnego	394
Oddział 2. Przepadek pojazdów	399
Rozdział 3. Zarząd związany ze współwłasnością i użytkowaniem	401
Rozdział 4. Zniesienie współwłasności	409
Rozdział 5. Ustanowienie drogi koniecznej i służebności przesyłu	435
Rozdział 6. Postępowanie wieczystoksięgowe	441
DZIAŁ IV. Sprawy z zakresu prawa spadkowego	482
Przepisy wstępne	482
Rozdział 1. Zabezpieczenie spadku, wykaz inwentarza i spis inwentarza	488
Rozdział 2. Przyjęcie lub odrzucenie spadku	514
Rozdział 3. Ogłoszenie testamentu	519
Rozdział 4. Wyjawienie przedmiotów spadkowych	526
Rozdział 5. Przesłuchanie świadków testamentu ustnego	530
Rozdział 6. Sprawy dotyczące wykonawcy testamentu	534
Rozdział 7. Zarząd spadku nieobjętego	536
Rozdział 8. Stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego	542
Rozdział 9. Dział spadku	582
Rozdział 10. Inne sprawy spadkowe	605
DZIAŁ IVa. Sprawy z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego	608
DZIAŁ V. Sprawy depozytowe	625
Rozdział 1. Złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego	625
Rozdział 2. Zwrot depozytu sądowego składającemu i wydanie depozytu sądowego uprawnionemu	639
Rozdział 3. Postępowanie w sprawach o stwierdzenie likwidacji niepodjętego depozytu	644
DZIAŁ VI. Postępowanie rejestrowe	648
KSIĘGA TRZECIA (uchylona)	664
KSIĘGA CZWARTA. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	665
CZĘŚĆ DRUGA	
Postępowanie zabezpieczające	
TYTUŁ I. Przepisy ogólne	679

TYTUŁ II. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych	754
TYTUŁ III. Inne wypadki zabezpieczenia	789
Skorowidz przedmiotowy	805

Wykaz skrótów

Akty prawne

- d.m.o.p. – dekret z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. Nr 13, poz. 87 z późn. zm.)
- d.u.u.d. – dekret z dnia 10 grudnia 1946 r. o umarzeniu utraconych dokumentów (Dz. U. z 1947 r. Nr 5, poz. 20)
- i. sąd. – zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. MS Nr 5, poz. 22 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks Handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- k.m. – ustawa z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 66 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- konwencja wiedeńska – Konwencja wiedeńska o stosunkach konsularnych sporządzona w Wiedniu dnia 24 kwietnia 1963 r. (Dz. U. z 1982 r. Nr 13, poz. 98)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23)

- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- KPD – Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- KPON – Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- k. wyb. – ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.)
- p.g.k. – ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 520 z późn. zm.)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1792 z późn. zm.)
- p.a.s.c. – ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. poz. 1741 z późn. zm.)
- pr. aut. – ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.)
- pr. cel. – ustawa z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 858 z późn. zm.)
- pr. czek. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe (Dz.U. Nr 37, poz. 283 z późn. zm.)
- pr. konsul. – ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz.U. poz. 1274)
- pr. not. – ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz. 164 z późn. zm.)
- pr. pras. – ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.)

-
- pr. spółdz. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 21)
- pr. stow. – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1393 z późn. zm.)
- pr. upadł. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- pr. weksl. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 160)
- p.u.s.p. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 133 z późn. zm.)
- p.w.k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.)
- p.w.k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 297 z późn. zm.)
- p.w.p. – ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1410 z późn. zm.)
- reg. sąd. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 2316)
- r.n.c.z.s. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 2015 r. w sprawie niektórych czynności dokonywanych w ramach zabezpieczenia spadku (Dz. U. poz. 1643)
- u.c. – ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 z późn. zm.)
- u.d.l. – ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 618 z późn. zm.)
- u.d.o. – ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 391)
- u.d.p. – ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 268 z późn. zm.)
- u.d.u.r. – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844)
- u.e.l. – ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 388 z późn. zm.)
- u.e.z.i.g. – ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2142 z późn. zm.)
- u.f. – ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 40)
-

- u.f.i. – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 157 z późn. zm.)
- u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.)
- u.i.g. – ustawa z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 710 z późn. zm.)
- u.k.s. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 795 z późn. zm.)
- u.k.s.c. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1025 z późn. zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 707 z późn. zm.)
- u.l.n.d. – ustawa z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. Nr 208, poz. 1537 z późn. zm.)
- u.o.f.f.e. – ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 291)
- u.o.k.h. – ustawa z dnia 23 października 2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym (Dz. U. poz. 1585 z późn. zm.)
- u.o.p. – ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2012 r. poz. 161 z późn. zm.)
- u.o.z.p. – ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.)
- u.p.e.a. – ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1619 z późn. zm.)
- u.p.k. – ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 325)
- u.p.n. – ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn. zm.)
- u.p.nark. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.)
- u.p.o.z.p. – ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24 z późn. zm.)

-
- u.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1384 z późn. zm.)
- u.p.pol. – ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924 z późn. zm.)
- u.p.p.p. – ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 793 z późn. zm.)
- u.p.p.r. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1390)
- u.p.s. – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.)
- u.r. – ustawa z dnia 9 lipca 2000 r. o repatriacji (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz. 1392 z późn. zm.)
- u.r.l. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 400 z późn. zm.)
- u.r.o. – ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 318)
- u.r.p. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.)
- u.s. – ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 176 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
- u.s.e. – ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o spółdzielni europejskiej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 7)
- u.s.m. – ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1222 z późn. zm.)
- u.s.p.p. – ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U. Nr 174, poz. 1038 z późn. zm.)
- ustawa o KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 1142 z późn. zm.)
- ustawa o RPD – ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 2086)
- ustawa o RPO – ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn.: Dz.U. z 2014 r. poz. 1648 z późn. zm.)
- ustawa o RPP – ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 186)
-

- ustawa zm. z 1982 r. – ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 81 z późn. zm.)
- u.s.z.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1543)
- u.u.p.s. – ustawa z dnia 25 kwietnia 2008 r. o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego połączenia się spółek (Dz. U. Nr 86, poz. 525 z późn. zm.)
- u.w.l. – ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1892)
- u.w.r. – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn. zm.)
- u.w.t.p.a. – ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.)
- u.z.i.n. – ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 10)
- u.z.l. – ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 464 z późn. zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)
- u.z.z.r.i. – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. o związkach zawodowych rolników indywidualnych (Dz. U. Nr 20, poz. 106 z późn. zm.)

Czasopisma i zbiory orzecznictwa

- ADR – ADR. Arbitraż i Mediacja
- AIS – Acta Iuris Stetinensis
- AUNC – Acta Universitatis Nicolai Copernici
- AUWr – Acta Universitatis Wratislaviensis
- Biul. SN – Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego (od 1988 r. – Biuletyn Sądu Najwyższego)
- BMS – Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości
- DPP – Demokratyczny Przegląd Prawniczy
- EPS – Europejski Przegląd Sądowy
- GP – Gazeta Prawnicza
- GSiP – Gazeta Sądowa i Penitencjarna

IC	– Izba Cywilna. Biuletyn Sądu Najwyższego
Inf. Pr.	– Informacja Prawnicza
KPP	– Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	– Monitor Prawniczy
M. Pr. Bank.	– Monitor Prawa Bankowego
NP	– Nowe Prawo
NPN	– Nowy Przegląd Notarialny
OSNAPIUS	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1994 r.)
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego (do 1962 r.)
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Biuletyn Prokuratury Generalnej
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna (od 1995 r.)
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zeszyt Dodatkowy
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna oraz Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1963 r. do 1994 r.)
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	– Palestra
PES	– Problemy Egzekucji Sądowej
PiP	– Państwo i Prawo
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PiŻ	– Prawo i Życie
PN	– Przegląd Notarialny
PPC	– Polski Proces Cywilny
PPE	– Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
Probl. Praw.	– Problemy Praworządności
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
PS	– Przegląd Sądowy
PUG	– Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
PwD	– Prawo w Działaniu
PWS	– Problemy Wymiaru Sprawiedliwości
Rej.	– Rejent
Rodz. i Pr.	– Rodzina i Prawo

RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
R. Pr.	– Radca Prawny
RZN	– Rzeszowskie Zeszyty Naukowe
SP	– Studia Prawnicze
SP-E	– Studia Prawno-Ekonomiczne
ST	– Samorząd Terytorialny
TPP	– Transformacje Prawa Prywatnego
Zb. Urz.	– Zbiór Urzędowy
ZNIBPS	– Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZNUJ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZPAMS	– Zeszyty Problemowo-Analityczne Ministerstwa Sprawiedliwości
ZPUKSW	– Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Inne

ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
SW	– sąd wojewódzki
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

Uwaga: Artykuły bez bliższego oznaczenia są artykułami kodeksu postępowania cywilnego.

USTAWA

z dnia 17 listopada 1964 r.

Kodeks postępowania cywilnego

(tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101; zm.: Dz. U. z 2014 r. poz. 293, poz. 379, poz. 435, poz. 567, poz. 616, poz. 945, poz. 1091, poz. 1161, poz. 1296, poz. 1585, poz. 1626, poz. 1741, poz. 1924; z 2015 r. poz. 2, poz. 4, poz. 218, poz. 539, poz. 978, poz. 1062, poz. 1137, poz. 1199, poz. 1311, poz. 1418, poz. 1419, poz. 1505, poz. 1527, poz. 1567, poz. 1587, poz. 1595, poz. 1634, poz. 1635, poz. 1854; z 2016 r. poz. 195, poz. 394)

CZĘŚĆ PIERWSZA
Postępowanie rozpoznawcze

KSIĘGA DRUGA

Postępowanie nieprocesowe

TYTUŁ I

Przepisy ogólne

Literatura do tytułu I

J. Akińcza, *Zakres podmiotowy uczestników w postępowaniu o zasiedzenie – ochrona praw zainteresowanego w nieprocesie*, M. Praw. 2006, nr 7; **M.A. Arkuszewska**, *Referendarz sądowy w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2011; **Ł. Błaszczak**, *Pozycja procesowa prokuratora i Rzecznika Praw Obywatelskich w postępowaniu nieprocesowym w sprawach z zakresu prawa rzeczowego (wybrane zagadnienia)* (w:) J. Gołaczyński, P. Machnikowski (red.), *Współczesne problemy prawa prywatnego. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Edwarda Gniewka*, Warszawa 2010; **J. Bodio**, *Podmioty legitymowane do zaskarżenia postanowień w sprawach z zakresu prawa osobowego* (w:) M. Michalska-Marciniak (red.), *Wokół problematyki środków zaskarżenia w postępowaniu cywilnym*, Sopot 2015; **J. Bodio**, *Uczestnicy postępowania w sprawach o przysposobienie* (w:) K. Flaga-Gieruszyńska (red.), *Aequitas sequitur legem. Księga jubileuszowa z okazji 75 urodzin Prof. Andrzeja Zielińskiego*, Warszawa 2014; **S. Breyer**, *Z zagadnień kosztów w postępowaniu wieczystoksięgowym*, NP 1956, nr 1; **J. Ciechorski**, *Uczestnictwo szpitala psychiatrycznego w postępowaniu sądowym w sprawie przymusowego przyjęcia do tego szpitala*, Prawo i Medycyna 2014, nr 3–4; **B. Dedyk**, *Problematyka uczestnictwa w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia*, Ius Novum 2008, nr 2; **B. Dobrzański** (w:) Z. Resich, W. Siedlecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 1975; **B. Dobrzański**, *Ochrona praw zainteresowanego, który nie był uczestnikiem postępowania nieprocesowego (na marginesie orzeczenia Sądu Najwyższego z 10 maja 1966 r., III CR 78/66)*, Pal. 1967, nr 10–11; **B. Dobrzański**, *W jakim zakresie dopuszczalne jest wznowienie postępowania niespornego?*, PiP 1948, z. 5–6; **H. Dolecki**, *Z problematyki składu sądu opiekuńczego*, NP 1975, nr 5; **Z. Fenichel**, *Stosunek postępowania niespornego do spornego*, PS 1933, nr 2; **E. Gniewek**, *Wnioskodawca i uczestnicy postępowania wieczystoksięgowego*, Rej. 2005, nr 9; **E. Gniewek**, *Zmiana w postępowaniu wieczystoksięgowym prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek o ujawnienie prawa własności nieruchomości* (w:) J. Gudowski, K. Weitz (red.), *Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 1, Warszawa 2011; **A. Góra-Błaszczkowska**, *Zaskarżanie postanowień w postępowaniu wieczystoksięgowym* (w:) M. Michalska-Marciniak (red.), *Wokół problematyki środków zaskarżenia w postępowaniu cywilnym*, Sopot 2015; **J. Górowski**, *Orzekanie o kosztach postępowania nieprocesowego* (w:) J. Gudowski, K. Weitz (red.), *Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 1, Warszawa 2011; **J. Górowski**, *Właściwość sądu i tryb postępowania w sprawach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego* (w:) B. Czech (red.), *Czy potrzebna jest w Polsce zmiana prawa rodzinnego i opiekuńczego*, *Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej zorganizowanej w dniach 21 i 22 września 1995 r. w Katowicach*, Katowice 1997; **J. Jagieła**, *Dopuszczalność skargi kasacyjnej w postępowaniu nieprocesowym (zagadnienia wybrane)* (w:) M. Michalska-Marciniak (red.), *Wokół problematyki środków zaskarżenia w postępowaniu cywilnym*, Sopot 2015; **J. Jagieła**,

Skutki niewzięcia przez zainteresowanego udziału w postępowaniu nieprocesowym, PiP 2014, z. 3; **G. Jędrejek**, Skład sądu w sprawie o zmianę zawartego w wyroku rozwodowym orzeczenia o władzy rodzicielskiej (art. 509 k.p.c.), Studia Prawnicze KUL 2009, nr 4; **M. Jędrzejewska** (w:): *Ogólne zagadnienia postępowania nieprocesowego w świetle praktyki sądowej i doktryny. Materiały na konferencję naukową „Funkcjonowanie Kodeksu postępowania cywilnego w praktyce”*, Warszawa–Popowo 1984; **J. Jodłowski** (w:): J. Jodłowski, K. Piasecki (red.), *Kodeks postępowania cywilnego z komentarzem*, t. I, Warszawa 1989; **J. Klimkowicz**, Uczestnictwo w charakterze wnioskodawcy w postępowaniu nieprocesowym, PiP 1977, z. 1; **K. Korzan**, Naczelne zasady wymiaru sprawiedliwości i naczelne zasady postępowania nieprocesowego, Rej. 2004, nr 7; K. Korzan, *Podmioty postępowania nieprocesowego*, cz. I, Rej. 2005, nr 2; K. Korzan, *Podmioty postępowania nieprocesowego*, cz. II, Rej. 2005, nr 3; K. Korzan, *Postępowanie nieprocesowe – część ogólna*, Katowice 1983; K. Korzan, *Postępowanie nieprocesowe przed sądem pierwszej instancji*, Rej. 2004, nr 10; K. Korzan, *Postępowanie nieprocesowe w systemie postępowania cywilnego*, cz. I, Rej. 2004; K. Korzan, *Postępowanie nieprocesowe w systemie postępowania cywilnego*, cz. II, Rej. 2004, nr 9; K. Korzan, *Skutki naruszenia jurysdykcji krajowej, właściwości sądu oraz trybu postępowania nieprocesowego*, Rej. 2004, nr 12; K. Korzan, *Skutki orzeczeń rozstrzygających sprawę co do istoty (prawomocność, wykonalność i skuteczność)*, Rej. 2005, nr 4; K. Korzan, *Teoretyczne podstawy wyodrębniania postępowania nieprocesowego z sądowego postępowania cywilnego* (w:): *Zbiór rozpraw z zakresu postępowania cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci prof. Włodzimierza Berutowicza*, AUWr. Prawo 1990, nr 170; **J. Krajewski**, *Postępowanie nieprocesowe*, Toruń 1973; J. Krajewski, *Skuteczność a wykonalność orzeczeń cywilnych*, NP 1971, nr 4; J. Krajewski, *Stosunek procesu do postępowania nieprocesowego*, AUNC 1967, Prawo VII, nr 23; J. Krajewski, *Wznowienie postępowania według nowego Kodeksu postępowania cywilnego*, PiP 1967, z. 7; **Z. Krzemiński**, *Ochrona praw zainteresowanego, który nie był uczestnikiem postępowania nieprocesowego*, Pal. 1966, nr 3–4; **J.J. Litauer**, *Kodeks postępowania niespornego*, Łódź 1946; **K. Lubiński**, *Ewolucja udziału prokuratora w postępowaniu nieprocesowym w Polsce Ludowej*, Probl. Praw. 1986, nr 8–9; K. Lubiński, *Istota i charakter prawny działalności sądu w postępowaniu nieprocesowym*, Toruń 1985; K. Lubiński, *Postępowanie o ubezwłasnowolnienie*, Warszawa 1979; K. Lubiński, *Pozycja procesowa prokuratora w postępowaniu nieprocesowym* (w:): *Zbiór rozpraw z zakresu postępowania cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci prof. Włodzimierza Berutowicza*, AUWr. Prawo 1990, nr 170; K. Lubiński, *Prawomocność materialna orzeczeń w postępowaniu nieprocesowym*, PiP 2003, z. 11; K. Lubiński, *Udział prokuratora w postępowaniu nieprocesowym w ujęciu prawnoporównawczym* (w:): E. Łętowska (red.), *Proces i prawo. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Jerzego Jodłowskiego*, Ossolineum 1989; K. Lubiński, *Uwagi o terminie „postępowanie nieprocesowe”*, PiP 1986, z. 2; **J. Ławnicka**, *Referendarz sądowy jako organ w postępowaniu przed sądem rejestrowym*, PS 2007, nr 5; **S. Madaj**, *Postępowanie nieprocesowe w sprawach małżeńskich*, Warszawa 1978; **M. Malczyk-Herdzina**, *O dopuszczalności wydania postanowienia wstępnego* (w:): E. Łętowska (red.), *Wokół problematyki orzeczeń*, Toruń 2007; M. Malczyk-Herdzina, *Orzeczenia referendarza sądowego* (w:): E. Łętowska (red.), *Wokół problematyki orzeczeń*, Toruń 2007; **K. Markiewicz**, *Postanowienia formalne kończące postępowanie w trybie nieprocesowym*, PPC 2012, nr 1; K. Markiewicz, *Postępowanie nieprocesowe w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego* (w:): T. Erciński, K. Weitz (red.), *Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego a kodeks postępowania cywilnego. Materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr i Zakładów Postępowania Cywilnego, Serock k. Warszawy, 24–26 września 2009 r.*, Warszawa 2010; K. Markiewicz, *Zasady orzekania w postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 2013; **A. Maziarz-Charuza**, *Skarga na orzeczenie referendarza sądowego w postępowaniu wieczystoksięgowym*, Kraków 2006; **A. Miączyński**, *Ochrona praw jednostki w postępowaniu nieprocesowym*, ZNUJ. Prace Prawnicze 1979, z. 85; A. Miączyński, *Skuteczność orzeczeń w postępowaniu cywilnym*, ZNUJ 1974, z. 67; A. Miączyński (w:): E. Łętowska (red.), *Specyfika postępowania nieprocesowego. Proces i prawo. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Jerzego Jodłowskiego*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1989; A. Miączyński, *Z rozważań nad istotą i funkcją orzeczeń nieprocesowych* (w:): *Zbiór rozpraw z zakresu postępowania cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci prof. Włodzimierza Berutowicza*, AUWr. Prawo 1990, nr 170; **T. Misiuk**, *Problemy integracyjne postępowania działowego*, Pal. 1973, nr 7–10; **J. Mokry**, *Kryteria rozgraniczenia trybów postępowania cywilnego w sprawach z zakresu prawa spadkowego*, AUWr. Prawo 1990, nr 186; **M. Mrówczyński**, *Postępowanie nieprocesowe w sprawach zakazu prowadzenia działalności gospodarczej*, Warszawa 2012; M. Mrówczyński, *Uczestnicy postępowania w sprawach o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej*, PPE 2009, nr 12; **J. Mucha**, *Interes publiczny w procesie cywilnym*, Studia Prawa Publicznego 2013, nr 1; **A. Pastuszka**, *Ograniczenie jurysdykcji niespornej od jurysdykcji spornej w polskim procesie cywilnym*, Roczniki Nauk Społecznych, Prawo-Ekonomia-Socjologia, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1949, nr 1; **R. Pastuszko**, *Prawo do wysłuchania w postępowaniu sądowym a obowiązek wyjaśniająco-doradczy notariusza*, Rej. 2003, nr 5; **M. Pawłowska**, *Skład sądu w sprawach opiekuńczych – uwagi praktyczne*, Iustitia 2011, nr 4; **M. Piekarski**, *Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw*, Warszawa 1964; M. Piekarski,

Stosunek postępowania niespornego do spornego, PN 1949, nr 3–4; **H. Pietrkowski**, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2011; **J. Policzkiewicz**, **W. Siedlecki**, **E. Wengerek**, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 1973; **T. Rowiński**, *Interes prawny w procesie cywilnym i w postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 1971; **P. Rylski**, *Cofnięcie wniosku wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w postępowaniu nieprocesowym*, PPC 2013, nr 2; **P. Rylski**, *Czy następca prawny osoby ujawnionej w księdze wieczystej jest uczestnikiem postępowania wieczystoksięgowego zmierzającego do obciążenia prawa?*, PPC 2013, nr 1; **P. Rylski**, *Pozycja ustrojowa i procesowa referendarza sądowego w postępowaniu cywilnym*, PwD 2011, nr 10; **P. Rylski**, *Ochrona interesu publicznego w postępowaniu cywilnym – przyczyny, przejawy, skuteczność* (w:) **T. Giaro** (red.), *Interes publiczny a interes prywatny w prawie*, XIII Konferencja Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, 24 lutego 2012 r., Warszawa 2013; **P. Rylski**, *Uczestnictwo szpitala psychiatrycznego w postępowaniu dotyczącym przyjęcia osoby do tego szpitala bez jej zgody*, PPC 2015, nr 4; **P. Rylski**, *W kwestii legitymacji procesowej dziadków małoletniego w postępowaniu opiekuńczym o umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej* (w:) **K. Flaga-Gieruszyńska** (red.), *Aequitas sequitur legem. Księga jubileuszowa z okazji 75 urodzin Prof. Andrzeja Zielińskiego*, Warszawa 2014; **M. Sawczuk**, *O celach i funkcjach postępowania cywilnego procesowego i nieprocesowego (niespornego)* (w:) **A. Marciniak** (red.), *Symbolae Vitoldo Broniewicz dedicatae. Księga pamiątkowa ku czci Witolda Broniewicza*, Łódź 1998; **M. Sawczuk**, *Wznowienie postępowania cywilnego*, Warszawa 1970; **W. Siedlecki**, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 1988; **W. Siedlecki**, *Stosunek postępowania spornego do niespornego*, PiP 1949, z. 2; **P. Suski**, *Rejestry sądowe*, cz. 1 i 2, Warszawa 1994; **M. Sychowicz**, *Podstawy przekazania spraw cywilnych do trybu nieprocesowego*, NP 1969, nr 10; **M. Szymanowski**, *Zakaz reformationis in peius w postępowaniu nieprocesowym*, PS 2016, nr 1; **C. Tabęcki**, *Uwagi do przepisów ogólnych postępowania nieprocesowego zawartych w projekcie k.p.c. z 1964 r.*, Pal. 1964, nr 8; **A. Turek**, **J. Turek**, *Wszczęcie postępowania nieprocesowego*, M. Praw. 2013, nr 6; **J. Turek**, *Czynności w postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 2013; **A. Wach**, *Rozgraniczenie procesu i postępowania nieprocesowego w sprawach małżeńskich*, NP 1984, nr 7–8; **A. Wach**, *Wstrzymanie wykonania orzeczenia* (w:) **P. Grzegorzczak**, **K. Knoppek**, **M. Walasik** (red.), *Proces cywilny. Nauka – kodyfikacja – praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, Warszawa 2012; **M. Walasik**, *Dopuszczalność wstrzymania skuteczności orzeczenia*, PPC 2011, nr 4; **M. Walasik**, *Zmiana sposobu korzystania z rzeczy wspólnej określonego w prawomocnym orzeczeniu*, PPC 2014, nr 2; **E. Warzocha**, *Cofnięcie powództwa oraz wniosku wszczynającego postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 1977; **E. Warzocha**, *Cofnięcie wniosku wszczynającego postępowanie nieprocesowe*, ZNIBPS 1976, nr 4; **K. Weitz**, *Kolizja prawomocnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy*, Pal. 2012, nr 11–12; **E. Wengerek**, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 1980; **A. Wilczyńska**, *Interes prawny i jego granice w postępowaniu cywilnym*, Pal. 2010, nr 9–10; **Z. Wiszniewski**, *Przyczynę do zagadnienia własności miejscowej w postępowaniu niespornym*, DPP 1949, nr 3; **T. Zembrzusi**, *Orzekanie o zmianie zawartego w wyroku rozwodowym rozstrzygnięcia o miejscu pobytu dziecka a ograniczenie władzy rodzicielskiej*, M. Praw. 2011, nr 19; **T. Zembrzusi**, *Skarga kasacyjna w sprawach o wpis do rejestru zastawów*, M. Praw. 2016, nr 3; **Adam Zieliński**, *Sądownictwo opiekuńcze w sprawach małoletnich*, Warszawa 1975; **Andrzej Zieliński**, *Zwyczajne środki zaskarżenia (odwoławcze) w postępowaniu nieprocesowym*, M. Praw. 2002, nr 2; **A. Zieliński**, **J. Budnowska**, *Zwrot kosztów postępowania nieprocesowego*, Pal. 1995, nr 7–8; **K. Żołnierczuk**, *Skarga na czynności referendarza w postępowaniu wieczystoksięgowym*, RZN 2000, nr 29.

Art. 506. [Wszczęcie postępowania nieprocesowego]

Sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek; w wypadkach wskazanych w ustawie sąd może wszcząć postępowanie także z urzędu.

Spis treści

Rozgraniczenie procesu i postępowania nieprocesowego	24
Wszczęcie postępowania nieprocesowego	34
Podmioty uprawnione do żądania wszczęcia postępowania nieprocesowego	34
Skutki braku uprawnienia do żądania wszczęcia postępowania . . .	36

Wszczęcie postępowania nieprocesowego z urzędu	36
Stan sprawy w toku	38
Postępowanie pojednawcze	38

Rozgraniczenie procesu i postępowania nieprocesowego

1. Sprawy cywilne są rozpoznawane w procesie lub w postępowaniu nieprocesowym, które są głównymi trybami postępowania rozpoznawczego. Cele i funkcje tych postępowań są zbieżne; chodzi o rozpoznawanie i rozstrzyganie spraw przedstawionych pod osąd. W przypadku postępowania procesowego są to głównie sprawy (spory) wynikłe między stronami w zakresie stosunków prywatnoprawnych, w których można wyróżnić dwa, reprezentujące przeciwne interesy, podmioty prawne, natomiast domeną postępowania nieprocesowego – zwłaszcza w modelu współczesnym – jest załatwianie spraw, w których liczba zainteresowanych jest (może być) różna, a ich interesy są zbieżne lub sprzeczne, a niejednokrotnie przenikają się i krzyżują. Cechą postępowania nieprocesowego jest także to, że częściej niż proces ma ono charakter prewencyjny (ochronny) oraz że znacznie mocniej akcentowany jest w nim interes publiczny; niejednokrotnie zresztą podłożem spraw nieprocesowych są przepisy prawa publicznego oraz uprawnienia i obowiązki wynikające z tego prawa. Postępowanie nieprocesowe wyróżnia się także tym, że częściej niż w procesie zapadają w nim orzeczenia konstytutywne, tj. tworzące albo kształtujące stosunki prawne dotyczące wielu różnych podmiotów (por. uchwałę składu siedmiu sędziów SN – zasada prawna – z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010, nr 7–8, poz. 98).

Podstawowym modelem postępowania rozpoznawczego jest proces (postępowanie procesowe, sporne); jego celem jest ochrona praw podmiotowych stron w wyniku zbadania i rozstrzygnięcia przedstawionego pod osąd sporu prawnego. Droga procesu wynika z domniemania ustanowionego w art. 13. Zgodnie z tym przepisem każda sprawa cywilna (por. uwagi do art. 1) niewyłączona z drogi sądowej (por. uwagi do art. 2) podlega rozpoznaniu w procesie, chyba że szczególnie przepis ustawy stanowi inaczej. Przepisami stanowiącymi inaczej, w rozumieniu art. 13, są art. 506–694⁸, a także liczne przepisy ustaw szczególnych odsyłające wybrane sprawy do rozpoznania w postępowaniu nieprocesowym.

W kilku wypadkach – kierując się względami ekonomii procesowej i dążeniem do skoncentrowania w jednej sprawie wszystkich sporów, jakie dotyczą osób zainteresowanych – ustawa dopuszcza zakłócenie sztywnego z zasady rozdziału procesu od postępowania nieprocesowego. W związku z tym niektóre roszczenia podlegające normalnie rozpoznaniu w procesie i rozstrzygnięciu w formie wyroku ulegają przekazaniu do rozpoznania i osądzenia w postępowaniu nieprocesowym. Chodzi tu przede wszystkim o roszczenia między współwłaścicielami i współspadkobiercami, stanowiące

element sprawy o zniesienie współwłasności lub dział spadku (por. uwagi do art. 618, 685 i 686). Wyjątkowo dopuszczalne jest również rozpoznanie w procesie niektórych spraw należących normalnie do postępowania nieprocesowego. Przykładem jest możliwość dokonania podziału majątku wspólnego małżonków – zgodnie z art. 567 dokonywanego w postępowaniu nieprocesowym – w ramach procesu o rozwód (art. 58 § 3 k.r.o.).

2. Na podstawie przepisów szczególnych w postępowaniu nieprocesowym podlegają rozpoznaniu następujące sprawy:
  - 1) o ustanowienie funduszu ograniczenia odpowiedzialności za roszczenia morskie i jego podział (art. 339 k.m., ze zmianami wynikającymi z Konwencji o ograniczeniu odpowiedzialności za roszczenia morskie, sporządzonej w Londynie dnia 19 listopada 1976 r., Dz. U. z 1986 r. Nr 35, poz. 175 z późn. zm.);
  - 2) o zmianę i uchylenie nakazu wypłaty wynagrodzenia za pracę albo innych należności – w całości lub w części – do rąk drugiego z małżonków (art. 28 k.r.o.; por. również uchwałę SN z dnia 11 marca 1971 r., III CZP 96/70, OSNCP 1971, nr 11, poz. 192 z omówieniem W. Siedleckiego, *Przegląd orzecznictwa*, PiP 1972, z. 10, s. 127; por. uwagi do art. 565);
  - 3) o pozbawienie jednego z małżonków samodzielnego zarządu majątkiem wspólnym (art. 40 k.r.o.; por. uwagi do art. 565);
  - 4) z odwołania na odmowę rejestracji zakładowych i ponadzakładowych układów zbiorowych pracy (art. 241¹¹ § 5 k.p.);
  - 5) o stwierdzenie reprezentatywności ponadzakładowej organizacji związkowej (art. 241¹⁷ § 2 k.p.);
  - 6) o umorzenie zaginionego weksla (art. 96 pr. weksl.);
  - 7) o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 d.m.o.p., po wejściu w życie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1460); por. uchwałę SN z dnia 5 grudnia 2014 r., III CZP 98/14, OSNC 2015, nr 10, poz. 115 i uchwałę SN z dnia 25 lutego 1987 r., III CZP 2/87, OSNCP 1988, nr 4, poz. 46;
  - 8) o umorzenie zaginionego czeku (art. 78 pr. czek.);
  - 9) o odtworzenie dyplomów naukowych i świadectw z ukończenia szkół, praktyki zawodowej oraz nauki zawodu (art. 5 dekretu z dnia 7 lipca 1945 r. o odtworzeniu dyplomów i świadectw z ukończenia nauki [Dz. U. Nr 27, poz. 164 z późn. zm.] w zw. z art. VIII pkt 2 i art. X p.w.k.p.c.);
  - 10) o odtworzenie utraconych dokumentów (art. 3 d.u.u.d. w zw. z art. VIII pkt 4 i art. X p.w.k.p.c.);
  - 11) o umorzenie listów hipotecznych wydanych przed dniem 1 września 1939 r. (dekret z dnia 10 grudnia 1946 r. o rejestracji i umarzaniu listów hipotecznych, listów długów gruntowych i rentowych, wydanych przed dniem 1 września 1939 r., Dz. U. z 1947 r. Nr 5, poz. 19);

Tadeusz Erciński, redaktor naukowy – profesor prawa Uniwersytetu Warszawskiego, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracami Izby Cywilnej; wybitny cywilista o ogromnym dorobku piśmienniczym z zakresu postępowania cywilnego, prawa o ustroju sądów powszechnych, międzynarodowego postępowania cywilnego oraz międzynarodowego arbitrażu handlowego; wieloletni członek i do grudnia 2015 r. Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Jacek Gudowski – sędzia Sądu Najwyższego, autor wielu cenionych publikacji z zakresu prawa i postępowania cywilnego oraz prawa o ustroju sądów powszechnych; do grudnia 2015 r. członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego.

Oddajemy do rąk Czytelników kolejne wydanie dużego komentarza do kodeksu postępowania cywilnego. Autorstwo najwybitniejszych autorytetów polskiego prawa procesowego cywilnego oraz długoletnia obecność dzieła na rynku wydawniczym gwarantują najwyższy poziom merytoryczny i edytorski publikacji.

W piątym wydaniu komentarz został podzielony na sześć tomów:

- tomy I–III obejmują komentarz do części pierwszej kodeksu – postępowania rozpoznawczego,
- w tomie IV omówiono postępowanie rozpoznawcze (nieprocesowe) części pierwszej i postępowanie zabezpieczające (część druga),
- w tomie V – postępowanie egzekucyjne (część trzecia),
- a w tomie VI – przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego (część czwarta) oraz dotyczące sądu polubownego (arbitrażowego) (część piąta).

W komentarzu uwzględniono liczne zmiany w prawie procesowym cywilnym, które zostały wprowadzone w latach 2013–2016, w tym również wchodzące w życie 8 września 2016 r. W zakresie obejmującym tom IV dotyczą one: wprowadzenia instytucji spisu inwentarza i nowych zasad zabezpieczenia spadku; tzw. adopcji ze wskazaniem w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, mającej na celu ograniczenie zagrożenia przysposobienia dziecka jedynie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej; ustanowienia specjalnego kuratora zastępującego spadkobierców kredytobiorcy wyłącznie przy rozliczaniu odwróconego kredytu hipotecznego; w postępowaniu zabezpieczającym – zastąpienia rachunku depozytowego sądu rachunkiem depozytowym Ministra Finansów; dalszego poszerzenia katalogu roszczeń pieniężnych podlegających zabezpieczeniu nowacyjnemu przez przyznanie państwowej kompensaty przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych, w części na pokrycie niezbędnych kosztów leczenia, rehabilitacji oraz pogrzebu. Ponadto uwzględniono również zmiany wynikające z dążenia ustawodawcy do pełnej informatyzacji postępowania wieczystoksięgowego.

Publikację wzbogacano nowymi pozycjami piśmiennictwa i orzecznictwa sądowego.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

